

J E L E N K Ö R.

79. szám

Pest, szombat october 3^{án}

1835.

Foglalat: Magyar-és Erdélyország (az V. Ferdinand címzetet illető újabb fölrás; kinevezés; különféle). Anglia (orangisták összeküvése a trónöröklési rend megváltoztatására; gyilkos merény Sebastiani ellen; O'Connell Manchesterben; Morning Chronicle a spanyol ügyről). Franciaország (Fieschi, sajtópör, lírlapi censura. (Spanyolország (Toreno ministeriuma megbukott; bilbaei győzelem; cordovai zendülés; egyveleg). Németország Németalföld. Gabonaár. Pénzkelet.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. A kiszakasztásképen kerületi tanácskozás alá vett „T cikkelyben“ előjött kérdések, névszerint pedig „hogy valljon mellyek legyének azon terhek, mellyeket a jobbagytelken ülé nemes ember viselni tartozzék? 's valljon az adózási rovatok szerint meghatározandó közadózással csak a hadi pénztárba fog e az illy nemes tartozni vagy pedig a házi pénztárba is?“ csakugyan a mondott rubricák tartalmi sora szerint elhatározatván, septemb. 28kán a cikkely szerkesztése már fölolvastatott 's leírásra rendeltetett. Ugyanezen napi kerületi ülésben Somogy vmegye indítványára elfogadtatott: hogy az elhagyott telkektől maga a földesur is tartozzék adót fizetni.

Az országos RRek legközelebbik fölrása ö fölségéhez „az Vik Ferdinand czim“ tárgyában: sept. 21ről következő:

Felséges Császár, és Apostoli Király, Legkegyelmeseb Urunk! Midőn e f. e. augustus 19ken felterjesztett alázatás Felírásunk által aggodalmunk fontos okait, mellyeket a Haza iránti hűség, és Fejedelem iránti bizodalom elhallgatnunk nem engedett, Felségednek atyai kebelébe öntöttük, és a diplomatikai, 's történeti valóságra, törvényeinkre, 's Hazánk törvényes függetlenségére támaszkodva, hódoló tisztelettel kértük Felségedet, hogy mint Magyar Király a Magyarországot, és ehhez tartozó részeket illető diplomatikai, és köz igazgatási, bármelly ir tokban, úgy a polgári, és katonai minden czimekben 's jelekben V-dik Ferdinand nével elni méltóztassék: semmit oly bizonyosnak nem hittünk, mint azt, hogy Felséged az országban ezen igazságos kívánatát kegyelmesen teljesíteni méltóztatik; most azonban aggodalmunkhoz, mellynek tüsténti megszüntetését reményeltünk, még keserű fájdalom is járul, midőn látjuk, hogy Felségednek augustus 31ken kiadott Kir. Válasza által a nemzetnek ezen forró, és igazságos kívánata is megtagadtatott. Igaz ugyan, hogy Felséged Királyi személyében Magyarország azon Fejedelemnek hódol, kit egyszersmind az Ausztriai Császárságban illet a fő hatalom; de törvényeink, és a kölcsönös kötések bizonyítják, hogy Magyarország mind az uralkodás formájára, mind törvényére, és törvényes egész alakjára nézve az Ausztriai Császárságtól teljesen különbözvén független, és semmi más nemzetnek alája vetve nincsen; ezen törvényes függetlenség legnagyobb kincse Hazánknak, mellyhez teljes erőnkkel ragaszkodni soha meg nem szününk, mert semmi nines mélyebben beoltva kebleinkbe, mint azon hazánk iránti leggyöngödebb érzés, mellyel annak a nemzeti köz boldogsággal szorosán összeszótt függetlenségét mindenkor sértetlenül kívánjuk fentartani. Azok, miket Felséged utóbbi Kir. Válaszában hazánk függetlenségéről, és a törvényekről, mellyeken ezen függetlenség alapul, kegyelmesen kinyilatkoztatni méltóztatott, a jövőre iránt bennünk támadott aggodalmat meg nem szüntethetik, sőt épen azért, mivel Hazánknak törvényeink, és kölcsönös kötésekben alapult függetlenségét kérésbe hozni nem lehet, igazságos, sőt szükséges, hogy

mind az, mit a függetlenségnek tekintete megkíván, valósággal teljesedésbe is menjen; mert a törvényeknek is a végrehajtás ad leginkább erőt, 's valóban ha az Országnak, vagy Fejedelemnek jussai szóval ugyan ki volnának jelentve, de tettegi gyakorlatba nem vétetnek, bizonyosan a polgári társaság köz boldogsága is csak hamar semmivé lenne. A példák, mellyekre ugyanazon Kegy. Királyi Válasz hivatkozik, e jelen körülményekhez épen nem hasonlók. Ugyan is Felségednek dicsőült Atyját Magyarországon a királyi név-sornak épen azon száma illett, mellyet az Ausztriai Császári czimnek felvétele után mint Ausztriai Császár viselt. Nem vala tehát aggodalomra olyan okunk, mint jelenleg vagyunk. A mi pedig illeti azon királyiakat, kik egyszersmind a Római Császárság koronáját is viseltek, ezek noha czimzeteikben ök is egyedül azon számot használták, melly a Császárság név-során következett, mintha által más tekintetet érdemelnek, mert a római Császárságnak hajdan az egész keresztény világon legkitünőbb méltósága senkinek öröksége nem levén, az nem vérségi örökösödés útján, hanem csak a Fejedelmek szabad választásából való elnyerhető, és nem is mindenkor egy fejedelmi háznak adatott által. Nem lehetett tehát tartani attól, hogy Magyarország a római birodalomhoz fog számíttatni; miután azonban Felségednek dicsőült Atyja az Ausztriai Császárság örökös czimzetét magára, 's uralkodó Fejedelmi Házára ruházta, ha csak törvényes függetlenségünk minden igazai, és külső jelei gyakorlatba nem vétetnek, megtörténhetik, hogy Magyarország is az Ausztriai Császárság alá tartozónak fog tekintetni. Nekünk tehát, kik törvény, és kölcsönös kötések szerint függetlenek levén, semmi más nemzetnek alája vetve nem vagyunk, jövőre is minden törvényes módon ügyelnünk kell arra, hogy mintán a nem hasonló példákól is könnyen következések házatnak, saját gondatlanságunk, és az idő viszontagságai által e példákól különösen a külső jelekre nézve valamelly gyakorlat, a gyakorlatból is külső jelekből pedig olyan jások, mellyek törvényes függetlenségünkkel ellenkezzenek, valaha ne vonassanak, és így Hazánk törvényes alakjában megváltozva az Ausztriai Császárság alá ne vetessünk. Törvényeink, és az Ország törvényes alakja, nemzeti szabadságunk, és a fejedelmi jások nem a jelen időből támadtak, hanem a hajdani korból származtak által reánk, nincsen tehát összehangzásban ezekkel azon új fejedelmi czimzet, melly által minden hasonló nevű Magyar Királynak emléke elmellőztetvén, új név-sor kezdetik, 's ekképen a mult idők emléke is mintegy számkivetre van, mert a fejedelmi új czimzetek, és új név-sorok, vagy újabb kötésekre mutatnak, vagy azt jelentik, hogy az Ország törvényes alakja megváltoztatott; ezek pedig hazánknak csakugyan nem történtek. Ugyan azért Felségednek atyai szívében, és igazság-szeretetében bízakodva, hódoló tisztelettel ismét könyörgünk, hogy azokat, a miket utóbbi alázatás Felírásunkban e tárgy iránt felterjesztünk, kegyelmesen elfogadni, és a jövőre iránt bennünk támadott súlyos aggodalmat ekképen megszüntetni méltóztassék.

Ö cs. kir. fölsége auguszt. 28ki legfensőbb határozata szerint az Aranyosszékekben megürült fő királybirói hivatalra, ugyan ezen ns. szék eddigi alkirálybiráját Dindár Antalt méltóztatott kinevezni.

Kir. főhg. Esteri Ferdinand septemb. 2kán délutáni 3 óra tában Pestre érkezett 's a Vadászkürt fogadóban szállott meg.

Mult septemb. 30-ikán Pesten a' pesti ev. ágostai vallásu esperességi közgyűlésben ugyanazon esperesség egyházi renden levő tisztikarának ujdon választatása végbemenvén, az illető gyülekezetektől e' végre pöcsételt levelekben beküldött szavaknak többsége által a' következők választattak meg: főesperesnek Sárkány Sámuel egyházi predikátor; alesperesnek Esztergály Mihály péteri pred.; főjegyzőnek Knaar János kishartai pred.; aljegyzőnek Jakubovits Pál czinkotai pred.; özvegyi intézetbeli pénztárnoknak Kollár János pesti pred.; esperességi pénztárnoknak Brocken József domonyi pred.; decanusoknak: az aszódi megyében Braxatoris Károly acsai pred.; czinkotai megyében Meltzer János rákos-kereszturi pred., pilisi megyében Farkas Mátyás irsai pred., és a' solti megyében Walka János vadkerti predikátor urak.

KÜLÖNFÉLE. Pesten és Budán a' szüret kezdete october 5-ikére van határozva az illető tiszthatalóságok által. Mennyiségre elég lesz a' bor, de jószágra nézve, könnyű gondolni, mily szembeötölő lesz a' gyakor esőzések befolyása. — A' holdnak világossága 's a' felleges és esős idő miatt csak sept. 19-ikén reggeli 1 és 3 óra közt lehetett észrevenni a' kolozsvári csillagász-toronybul Halley üstökösét, Jupiter fölött a' 3-ik csillagnál jobb felől a' kocsis csillagzatnak ostora és Castor nyila alatt k. betűnél, az az: egyenes vonalban a' Castor feje és a' kocsis lábfeje között a' tej-út szélén; szabad szemmel még nem látható, hanem közönséges messzelátócsóval is fölkereshető. — Pesten az „ideigleni“ magyar játékszin építéséhez sept. 28-ikán valósággal hozzá fogtak. Az építési alku Zitterbarth építőmesterrel van kötve. A' helyet alkalmasint ismerni fogják Pestet ismerő olvasóink, kün a' hatvani kapun túl a' kerepesi uton hg. Grassalkovits Antal ur farakhelyén ben az utcára, szemközt a' Hattyu-fogadóval, de nem a' szögleten. E' telket a' tisztelt hg. olly czélbul, hogy rajta magyar nemzeti játékszin építtessék, sept. 22-ikén annak rendje szerint átíratván, az ajándéklevél következtetésében, ugyan az nap többek jelenlétében táblabíró 's uradalmi praefectus Andrássy Mihály ur mint ő hűségének e' végre megbizottja által tek. Földváry Gábor alispán urnak a' hely szinén általadatott. — Arad (szabad királyi) városának mult septemb. 7-iki tanácsülési végzeténél fogva, a' városban minap kiütött 's az egész várost veszellyel fenyegetett tüzgyuladás megszüntetésében a' dühöngő lángok csapdozái közt is jeles elszántsággal magokat kitüntető k. m. Bartl Károly, Milits István, Heim Jakab, Ritt József, Ritt Pál és Gyarmati István díjfizetés nélkül szabad polgárokká neveztettek ki; másoknak pedig, ruhájokban szenvedett károsodásuknál fogva is, illó megjutalmaztatásuk rendeltetett.

A N G L I A.

A' Courier az orange-biztosság előtt bemutatott bizonyítványok után ítélve azt mondja: nem igaz, mintha se Cumberland hg, se Kenyon lord nem tudott volna semmit, hogy az általok kiadott

fölvételi jegyek a' katonaság közt kiosztattak. A' Courier ez alkalommal következőleg emlékezik Kenyon lordról: „Ugyan ő, (értve a' ns lordot) testvérével együtt 1802 óta egy henye hivatalból (sinecure) 218,499 font sterlingnél (majd harmadfél millio pengőben) kevesbet nem kapott. 'S így magának a' statusnak kell a' lord kezébe adni azon eszközöket, mellyekkel képes legyen összeesküvést alkotni ellene. Így Ellenborough lord is atyja' halála óta 163,623 ft sterlinget húzott egy sinecureból, 's még most is 9000 ft sterlinget húz évenként. 'S most lobbantsa még a' Times O'Connell ur szemére, hogy 80,000 font sterling adót húzott hazájából. Pillantson a' Times egy Kenyon, egy Ellenborough jövedelmére, 's át fog a' látni tévedését.

A' Morning - Chronicle következő cikelyt közöl: „Ohajtók tudni, mi okoknál fogva mondotta Siki levelében Wellington hghez O'Connell ur: „A' fölség-áruló összeesküvés az orange-egyesület sok alrendű tagja közt, a' trónöröklési rend' megváltoztatására Victoria hgasszony elmozdittatása által, föl van fődözve, és meghiusítva.“ — A' mint most tapasztaljuk, az orange-biztosságnak előmutatott levelezések közt egy levél is találtott az orange-intézet másod fő titkárja kezével írva, aprilis hónapról 1830-ban (tehát midőn IV. György még élt) következő tartalmú: „Hire jár, hogy azon esetre, ha a' király elhunyna, hihetőleg kormánytság fog fölállítatni, ugyanazon okokból, mellyek a' széköröklésben a' legközelebbiknek (azaz: IV. Vilmosnak, a' mostani királynak) eltávolittatását a' lord fő-admiral tisztségéből eszközölé. Hogy a' szárazföldi szolgálat mellőztével a' tengerészetnek kedvező kormány a' határtalan becsvágyu vezér a) nézeteinek nem igen felelne meg, könnyen lehet; 's minthogy a' második praesumptiv trónörökös (Victoria hgasszony) nemcsak asszony, hanem e' fölött kiskorú is, 's a' mostani király nem sokáig élhet, nem valószínű, hogy helytartói kormány-alakot fognak megpróbálni. Ez mérész próba volna; de valljon mit nem várhatni azon rendszabályoknál fogva, mellyeket láttunk? E' fölött a' statusgazdálkodásban a' takarékoság népszerű mentségét használnák ürügy gyanánt, míg tán hatalomnagyoobbítás és hatalomrablás lenne a' titkos indító ok. Egy illy ürügy elégséges volna egy hasonló próbát hajlékony és készkedvű ministerek által megtéetni.“ — Meg

a) Itt minden kétségen kívül Wellington herczeg van értve, ki mint akkori első minister Clarence herczeg befolyását nem örömet látta, 's különösen utalását Codrington admirálra, ki a' navarini ütközetet eszközölé, mint hatalma túllépését rosztalá. Ugyanazon időben Wellington herczeg engedése által a' katholikus fölszabadítás kérdésében valamennyi tultoryval meghasonlott. —

kell gondolni, — hozzá teszi a' M. Chronicle, — hogy e' levelet Blennerhasset Fairmann alezredes irta, ugyan az, ki bizonyos tárczát orangista oklevelekkel kiadni makacsul vonakodván, mint tudva van, e' miatt az alsóház korlátjai elé idéztetett, 's az ellene kibocsátott börtön-parancs elől megszökött, 's hogy ezen Fairman Cumberland hg 's egyéb torylordok legbensőbb bizodalját bírja. Ha e' felhozott levél hangját összevetik azon levelekével, mellyeket ugyanazon tiszt London-derry lordhoz, Gordon hghöz, Longford lordhoz 's a' t. irt, mellyekben — hasonlóan a' tudósítás szerint, — az orangeegyesület tagjainak növekedő száma 's merész viselete kiemeltetik, méltán gyanakodhatni Cumberland hg titkos terveiről. — Julius 30án 1832 igy irt Fairman Londonderry lordhoz: „Mylord marquis! Utolsó levelemben elmulasztám megemlíteni, hogy a' katonaság mellettünk van, a' mennyire szabad neki érzelmeit nyilván megvallani, de York herczeg gyászos elhunytá óta a' katonák minden módon gátolva voltak páholy-tartásban. Mint orange-férfiak új biztosítékát adnák rendülhetlen hűségöknek a' mostanihoz hasonló időben, hol zendítő írók nyilvános lázadásra készítetik őket. Minthogy Cumberland hg lordsággal szólott az iránt, kötelességemnek tartám tudósítani Kegyedet némelly tett dolgokról, mellyekről eddig talán még semmit sem tudott. 's a' t.“ Egy másik levelében Gordon hghöz aug. 11én 1832 igy szól: „Intézetünk derekasan gyarapszik, 's a' tudósítások, mellyek mindenünnen hozzám érkeznek, igen kedvezőleg hangzanak. Legközelebbi közgyűlésünkben olly merész állást veendünk, hogy ellenünket meg fogjuk rettenteni: de a' szenvedős (passiv) engedelmesség, 's ellenállhatlanság tanját (a' katonaságnál) igen is lélekisméretesen sürgetük. — W. B. Fairman.“ — Juniusban 1833 igy irt Fairman Longford lordhoz: „Nem sokára olly nagy morális és physikai hatalommal birandunk, hogy országunk ellenségeit a' félelem 's aggodás reszkettetni fogja.“ — Aggodalmas elmékben mindezen bizonytal nagy félelmet gerjeszt, midőn a' dieseretes orange-egyesület fő tisztviselője illy kifejezéseket ejt, ki Angliát és Skótiát, mint felvigyázó tiszt, Cumberland herczeg keze 's pecsétje alatt költ olly fölhatalmazással járta be, minőt még soha senki sem adott ki. A' physikai erő említése komoly figyelmet érdemel, ha meggondolja az ember, hogy csupán maga a' nagy dublini páholy 75,000 tagot számlál. Mit fog ezekre Vilmos király, mit ministerei mondani? — Mit fog valamennyi hazafi 's minden jó lelkű angol, — kik királyukat szeretik, 's örömmel néznek Victoria herczegasszony eszűdes öröklése elibe — e' galád tervekre mondani? — De

emlékezzünk meg, hogy őrzőgő égeté porrá a' yorki Münstert. — A' Times mindezeknek ellenmond, 's azt állítja: a' felhozott levelekből nem húzhatni világosan ki, hogy a' trónöröklési rend' megmástitására csakugyan volt némi összeküvés. —

Az Albion, ha hihetni a' tory lapnak, következő ujságot közöl Londonból: „Sept. 13kán éjjel Manchester-square lakosait hangos csattanás riasztá-fel, melly a' legnehezebb-torku (kaliber) álgyu durranásához hasonlított. Bizonyos Mari Wilson, Marybone-lane-ben lakó éltes asszony, a' téren végig menvén, gyöngén pislogó világot látott a' francia követ szállása előtt a' rostélyzaton, de mellyre nem igen ügyelt, mert nem egyébnek tartá, mint a' ház előtérén valamelly gyertya viszfényének (Wiederschein) vagy valamelly dohánytekereske (Cigaro) hamvadó maradékának. Azonban alig ment néhány lépésnyire, iszonyu exploziót hallott, 's mielőtt ideje lett volna visszanézni, honnan jöve t. i. a' hang, ugy érzé magát ütve nyakszirton egy darab kő, vagy más valami kemény tömeg által, hogy özönnel omlott ki vére. Nem sokára nagy embersokaság gyűlt össze Manchester-squareba, mert mint futó tűz terjedt-el azon hir, hogy pokolerőmű süttetett el a' francia követ megöletése czéljából. Egy hajdu megvizsgálá Sebastiani gróf lakához minden bejárást, 's egy kézi gránátot talált a' rostélyhoz kötözve; látszott, hogy csak imént sült el az, mert a' gyuló anyag egy része még égett. Azóta kitudatott, hogy két, külsejére nézve idegen, férfi feltartóztatott egy aszszonyt, ki kevéssel 10 óra után lámpával ment a' Manchester-téren végig, 's hogy közülök egyik, egy darabka gyertyát gyújtott meg, kalapjába tette, 's távoztában, jól angolul azt mondta társához: „it 's all right now — már minden rendén van.“ Az eset nem csekély megindulást okozott, 's a' rendőrség mindenkép rajta van, hogy a' gonoszak nyomába jöhessen.“ —

A' londoni udvari ujság hirül adja, hogy ő fölsége a' király udvarkörei (Levers) további rendelésig felfüggesztvék, 's tartatni többé nem fognak. Ugyanezen lap egyszersmind parancsot foglal magában az új testületi törvény végrehajtása tárgyában. A' Times, a' Journal des Débats azon czikelyére, hogy a' Spanyolországban mostan történt dolgok tekintetéből mindenkinek szemei Franciaországra fordítvák, csak hogy még nem tudhatni mit végzett a' francia kormány; — azt mondja, hogy elsőben csak a' spanyol ministerek, 's azok barátjai néznek Franciaországra, nem mások; továbbá, hogy a' Journal des Débats e' czikkelyel csak a' nyilvános véleményt szándékozik kitárogatni. 'S ha a' francia kormány csakugyan

Hajlandó e' közvéleményhez alkalmaztatni magát, röviden megmondja azt, melly abban áll, hogy a' francia kormány ne avatkozzék Spanyolország ügyeibe, hanem engedje a' spanyoloknak által ügyök kivívását. —

O'Connellre a' Spectator, mint radical lap, sok dicséretet halmoz, mondván, hogy mióta az alsóházba lépett, csudálatosan kiművelte magát. A' két legjelesb férfi, úgymond, e' gyűlekezetben ő, és Sir R. Peel. O'Connell igen hasznosan alkalmazá parlamenti tapasztalásait. Noha mindig első rangú szónok vala, de most még ügyes is lett, 's helyesen tud az angol gentlemanek gyűlésével bánni. Azon segély, mellyet a' ministereknek nyujtott, valamint mindig egyszerű, 's következkés volt, úgy egyszersmind a' ministereknek hasznos és fontos. Úgy látszik valamennyi árnyéklátú szabadelműnek kedvező véleményét megnyerte, míg a' toryk szünetlen szidalmái 's rágalmaszai oda mutatnak, hogy e' férfi mind a' parlamentben mind a' parlamenten kívül naponként félelmesbbé lesz rájuk nézve. — O'Connell most Angliában utazik felizgatni a' népet a' magas toryk ellen. —

Az Allg. Ztg. 's az Oest. Beob. következőleg írja le angol külfök után O'Connell ur utját éjszaki Angliában és Skótzsiában, hova több helyre fényes lakomára van egymás után meghíva. Septem. 9én Pendletonba érkezett Manchester szomszédságába, 's 10én számos irlandi köznéptől a' városba kísértetett, mi után egy nappal előbb azok küldöttsége arra kérte meg őt, hogy Stevensons-square-on nyilván szóljon a' néphez. O'Connell négy lovas kocsin ment, az összegyűlt sekaság kiáltozásiközt, a' városba. Néhány lovas ur vezeté a' menetet, melly három levelü löherével diszesített botokat, zöld és fejer kalapszalagokat viselt; egy hangászkar irlandi dalekat játszott, 's zászlók és lobogók lengének. Egyen ezt lehete olvasni: „O'Connell Daniel Irland büszkesége, hazája megifjítója!“ Egy másik: „A' smaragdzöld szigetbarátságos érzelmü fiai!“ Ezen egész menet jobbadán csak irlandiakból 's Manchester lakosiból állott, jelesül a' munkás osztályból, 's azon biztosságnak, melly a' lakomát intézé, ahöz legkisebb köze nem volt. Már 12 órakor megtelt Stevensons-square kíváncsiakkal, de a' főmenet, melly csak halkan ömlött a' város főutcáján végig, csak három fertály négyre ért oda. — Minthogy a' kocsi a' sűrű népcsoportokon át nem juthatott, leszállott O'Connell, 's némi nehézséggel általvergődött a' téren fölállított alkotványig. (hustings). Katonasüveget 's köpenyegyet viselt; tekintete ép 's derült. Potter R. ur Manchester radical követe 's alsó ház tagja, bemutató őt a' mintegy 6000—7000 főnyi gyűlés-

nek, 's mihelyt a' kábitó kiáltás elhangzott, hosszú beszédet tartott O'Connell, mellyből az érdekesb helyeket közlendjük. Miután bizonyította, hogy a' népkedvezésnek e' bizonyosságait azzal fogja meghálálni, hogy jó és különösen olcsó kormány meggyerésére minden ügyeket megkettőztetendi, folytatá: „Mint térítő (missionaire) jövök hozzátok. Látom, hogy Anglia népe azon czélokot, mellyeket szemmel tart, szükségkép el fogja érni. A' peerek háza kénytelen lesz engedni a' külső befolyásnak, 's ha bár falatonként, és savanyu arczzal is, de mindent meg kell adnia, mit Anglia kívánhat. 'S talán ohajthatóbb, hogy politikai változások halkan történjenek, mert akkor tisztán maradnak gonosz tettektől 's lázadó erőszakosságoktól. Igen is, Anglia bátorságban van, Skótzia többet nyert mint Anglia vagy Irland; mert Skótzia már mind parlamenti mind testületi javítást nyert; Anglia csak az első, Irland pedig semmit. Ez czélja mostani utazásomnak. A' becsületes angolok és skótok érzelmeit szándékom feltüzelní, hogy ő Irland igazságot nyerjen. Jöttem megmondani nektek, hogy szívem 's kezem, — mert noha nagyapa vagyok, még is érzek erőt karomban, — harczolni kész a' britt szabadság nagy ügyében. Minden a' mit kívánok, igazság-szolgáltatás Irlandnak, kevesbet el nem fogadok soha 's nem fogok nyugodni, míg meg nem nyertem azt. Mondom Anglia népének, mi soha sem gyujtanók irántunk e' vonzalmát fel, ha gyáván 's részvétlenül visszaléptünk volna, midőn Anglia harczolt Anglia szabadságaért.“ Említi azután, hogy az irlandi többség a' skóttal együtt mindig a' néppel szavazott, 's kívánja, hogy Irlandnak is hasonló joga legyen. E' föltét alatt, mint már több ízben mondotta, megszűnik az uniofölbontást sürgetni. — 'S e' jogot, úgymond, sem erőszakkal, sem szenvedélyességgel, sem titkos és törvényellenes társaságokkal nem szándékozik kivívni, mert ezeket ő mind kárhoztatja. „Semmi sem kárhoztosb, úgymond, mint titkos társaságok. 'S nekem, akár mint jogtudósnak, akár mint statusférfinak utálnom kell azokat. Senki sem szabadulhat meg a' büntetéstől, ki törvényelleni egyesülethez tartozik; az orange-férfiak sem fognak soká büntetetlen maradni, hanem a' törvény üldözni fogja, 's elnyomni páholyaikat. Csak egy tarthatná fel őket, ha ellenkező tilalmas társaságok létesülnének. Megmondtam ezt az irlandi népnek, 's egyetlen beszéddel negyvenhárom szalagférfi-egyesületet semmittem meg. A' tilalmas társaság mindenik tagja ellensége az országnak; úgy szinte mindenik az, ki, ha ésszel bír, azt erkölcsi kapesok által összekötött egyesület-képezésre nem fordítja, melly a' szabadság nagy ügye mellett dolgozzék. (Halljok!)

Fordulásra jöttünk. Sir R. Peel áll egyik oldalon, mint arisztokrácia szónoka. Annál nagyobb gyalázat rá nézve, hogy megfélemedezik a' népről, mellyből eredett. Én hozzá hasonlítatva, csak parányi statusférfi vagyok (nem! nem!) de én a' másik oldalon állok, a' nép oldalán. — O'Connell itt megegyezését fejezi ki az angol radicalok kívánatában; ugymint a' munkás osztályokat nyomó adók eltörlesztésében, rövidebb parlamentekben, titkos szavazásban, 's általános szavazásjogban. Ez utóbbi tekintetben következő anecdotont beszél, mellyet Franklin Benjamin mondott Amerikában: „Amerikában senki sem szavazhatott, ki 5 ft. sterlinget nem „ért.“ Egy férfinak csak 4 ft. sterl. pénze volt, 's egy számára, melly 1 fontot ért. Egyszer vagy kétszer szavazott tehát ezen ember; de kevéssel egy későbbi választás előtt megdöglött számára, 's már most a' férfinak sem volt szózata; melly alkalommal a' választási tisztviselő azt mondá: „O! kende nem szavazhat, mert a' számár egy részét tette a' kende választási jogának, 's ime az megdöglött.“ Ekkor feikiáltott az ember: „Mit? tehát a' számár szavazott? — Csak tudtam volna ezt, az alkotványhoz hoztam volna őt, 's ott kellett volna neki szavazni elevenen vagy holtan.“ — Sir R. Peel azt mondotta Tamworthban: mi reformerek csak egy parlamentházat akarunk. Én kettő mellett vagyok. Nekünk egy házunk van, melly becsületes és egy másik, melly nem az. Én két becsületes ház mellett vagyok. Én akarok egy második házat, lordok házat, ha már úgy kell nevezni; t. i. minden 200,000 lélekből álló megye, — 's ha egyben nem volna annyi, álljon több össze, — válasszon egy férfit, legyen az lord, Isten neki! nem ellenzem, csak becsületes legyen; de csak három vagy hat évre válassza, 's felelős legyen a' népnek. Ha csak egy ház volna, e' ház többsége, tán mint párt, urrá tehetné magát az egész nemzet fölött 's a' t. — Ha valaki hozzátok jöne 's azt mondaná: „Én egy pört akarok kezdeni,“ — nagy bolondság, mellesken mondvá, ha meggátolhatná valaki — (kaczaj.) Ti felelték: „Jól van, de mi közöm ahoz?“ — „Ő ugymond amaz, ügyvédet veszek magamnak, 's nektek kell fizetnetek.“ — Ha valaki másnak ily ajánlást tenne, kinevetné, vagy ha goromba volna, földhöz sujtaná. Ha valamely beteg, orvos után küld, nem fogja szomszédjától kívánni, kinek nincsen orvosra szüksége, hogy ő fizesse meg az illő díjt helyette. Miért fizetnék tehát a' lelki orvosért, kire nincs szükségem? A' helyes elv imez: „Fizessen mindenki saját szükségéért, 's engedje másoknak ugyanazt tenni.“ Hasonló elv alkalmazható a' lordokra: Mi jogezimök van, hogy köztünk törvényhozói szerepet játszanak? Mik a' lordok? származékos törvényhozók. Mert az atya jó törvényhozó hírben állott, a' fiúnak

is annak kell szükségkép lenni? Ha valaki ajánlja magát, hogy köntöstkészít nektek, — „Szabó Ön?, — Felelet: „Nem, nem, de atyám volt az.“ (Kaczaj) ki fogna közületek ily származékos szabó által varratni? Származékos szabók, vagy származékos| ordok, — a' kontárok, egyik ugymint a' másik, maradjanak nyakunkról. A' lordok kontárok, tanuja a' községitörvényjavaslat.“ Öst.B. — O'Connell itt megfejté azon okokat, mellyeknél fogva a' megcsontított törvényjavaslat elfogadását pártolta. Végül ismétlé, hogy szándéka a' népet erős de esőndes cselekvésre fölszólítani. — Soha, ugymond e' tekintetben jó másítás erőszak vagy család által nem eszközöltetett még; soha nem létesült véres zendülés anélkül, hogy az ország állapotja végtelenül rosszabb ne lett volna utóbb, mint előbb volt. 'S minden ország közt Anglia legkevésbé állhat-ki zendülést. Ha a' munka a' manchesteri gyároktan valamely társas zendülés következtében csak tíz napig függesztetnék föl, mi lenne a' munkások nőjeiből, gyermekeikből? — Iparüzó 's kalmárnép-nél nem szabad erőszakos változásoknak történni. De, Istennek hála! a' tudományos oktatás terjed köztetek. — A' munkás osztályok a' köztük terjedő műveltség által mindinkább át fogják látni, hogy zendülő erőszak megsemmítené őket, 's családjaikat. Soha nem eszközöltetett véres zendülés, melly a' népre Cromwellt, vagy Napoleont, nagyobb zsarnokot nem tolt volna, mint az elűzetett.“ — O'Connell a' tolongó nép dörgő kiáltási és kézszerítási közt tért kocsijához vissza. Estve tartaték a' lakoma, mellyhez a' tolongás olly nagy volt, hogy bebocsátási jegyek, mellyek ára eleinte 10 shilling vala, némelly esetekben 5 ft sterlingen is (60 f.) adattak el. — O'Connell itt is hasonló értelmű hosszú beszédet tartott. — September 14én pedig Newcastlebe tartotta hémenetét, hol ismét két beszédet mondott, egyet szabad téren, másikat pedig a' lakoma közben, a' felsőház javittatásáról. Ugyanekkor az előlülő azon áldomáshoz, mellyet Victoria herczegasszonyra köszöntöttek el, még azon ohajtást adta: „Órízze meg az ég az orangisták eselszövéseitől!“ Mit iszonyu tapssal fogadták.

A' ministeri Morning-Chronicle a' mostani zendülő mozgások ellen nyilatkozik Spanyolországban 's csudálkozását fejezi ki azon, hogy Spanyolországban csak 10 ember is lehet, ki az 1812ki constitutiót kívánja, miután öt éves tapasztalás eléggé megbizonyíthatá, hogy az nem állhat meg. — Azt hiszi továbbá, hogy éjszaki Spanyolországban azok, kik most a' polgárháboru tüzet élesztik, azon hatalmak küldöttei, mellyek nem szívelhetik Spanyolországban a' szabadság felvirulását. „Azonban jól tudjuk, folytatja e' ministeri lap, hogy a' francia kabinet, melly ismét kedvencz eszköze lett a' szent szövetségnek, új

keresztesháboru által ohajtána magát a' spanyol szabadság ellen kitüntetni. Miután az orosz, ausztriai, 's porosz lapok legpazarabb dicséreteit aratta ellenséges cselekvéséért a' charta, az eskütszék és a' sajtó ellen, a' doctrinaire kabinetnek most még csak egy lépést kell tennie, hogy minden tekintetben hasonlítson az 1822ki ministeriumhoz Villéle alatt, mellynek t. i. a' veronai congressusból származott szabadelműtlen határozásokat kelle végrehajtania. De mi előre mondjuk: Broglie hg nehezen merendi feltolni a' félszigetre francia algyuk 's bajonettek segedelmivel saját kormányterveit. Anglia illy viseletet egykedvűleg nem nézhetne. A' négyes szövetség által egészen más helyzetbe jöttünk, mint millyenben 1822ben vagy 1823ban voltunk. Le vagyunk általa kötelezve segíteni szövetségesinket a' „béke“ föntartásában vagy helyreállításában; de mivel kormányunk Franciaország közvetlen beavatkozásában nem láthat „béke“ föntartási irányt, ez esetben készek volnánk bármilly határozó lépést tenni, illy beavatkozás meggátlására, habár több mint egy töplízi manifestum támogatná is azt. Bizodalmasan tekintünk Mendizabal urra, és sikeresen várjuk tőle a' csönd-helyreállítást.“ Ö. B. — A' Morning-Chronicle az 1812iki constitutionak különösen azt tulajdonítja, 's majd nem egyedül azt fő hibául, hogy csak egy kamarát állított törvényhozó gyűlésül. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' párisi lapok azt hirdetik, hogy Thiers minister már folyó év april 21én igen szoros személy-leirást és börtönparancsot boesátott ki Fieschi ellen, ki akkor a' parisi rendőrség föl-vigyázata alul megszökött. Meg nem foghatni már most: mikép rejtőzhetett egy olly szorososan leirt ember olly sokáig a' rendőrség elől, még kevesbé foghatni meg: mikép történhetett, hogy még elfogatása után sem tudták igazi nevét? — Parisban september 10én takarított el Mäes ur és nője, számos néptől kísértetve. Nem csaka a' rajtok elkövetett hirtelen gyilkosság, de főleg tömérdek gazdagságjok igen magára voná a' parisi nép figyelmét. — A' szolgák, sőt még rakonaik is, kik nem jó egyességben éltek velök, elfogattak. A' ház szoros kifürkésztekor a' meggyilkolt papirosai közt jegyzékekre akadtak, mellyekből az sült ki, hogy 1,250,000 frank, egyéb drágaságokkal, hat lábnnyira van a' pinczében elásva, 's hogy hitvesének öccse Logerot, egyedül az, ki e' titokba avátva van. Ez a' kérdésre azonnal meg is vallá, hol van a' kincs. Azonnal 5 lábnnyi mély gödör ásattott a' fal hosszában, 's felnyitották magát a' falat is, mellyben ón szelenczékét találtak, 's azokban 600,000 frankot 20 és 40 frankos darabokban. A' többi ezüst kész-

pénz volt. — Továbbá sok ezüst készületet, drágaságokat, sőt még ruhaneműt is találtak. E' pénzmennyiségen tul Mäes urnak még 50,000 frank éves jövedelme volt, mellyeket jótékony czélokra fordított. E' nemes emberbarát Gentben született, 's Párisban csak a' „kék köpönyeg“ név alatt volt isméretes, melly öltözetben szokta volt a' szegények közt jótéteit osztogatni. Évenként 1500 szegényt ruházott saját költségén, de mind ezt legmélyebb csöndben. Annál kevesbé foghatni meg meggyilkoltatását, mert nem is történt lopás nála, mint eleinte hitték volt. — De mikép is történhetett az? —

A' National londoni levelek után állítja sept. 14-ről, hogy az angol kabinet az egyenes beavatkozásnak Spanyolországban határozottan ellenszegült. — Fieschi ügyében a' nyomozásról csak a' Bon Sens ad tudósítást, mellynél fogva már maga Pasquier ur is hinni kezd, hogy noha bizonyos, hogy Fieschi kapott pénzt a' gonosztét elkövetéseért, de maga sem tudja elhatározni, mellyik párt üzette őt. Fieschi többek közt azt vallá, hogy ha csak harmincz frankja lett volna akkor, midön felfogadták a' gonosztét kivitelére, azt bizonyosan nem vállalta volna el; de pénzre volt szüksége. — Fieschi azt állítja, hogy kevesb idő mint egy év alatt 10,000 frankot kapott. Morey volt az, kitől pénzt kapott, de Morey váltig azt állítja, hogy csak úgy adott neki pénzt mint koldusnak, csak hogy megszabadulhasson rimánykodásaitól. Tudjuk, ugyanazon személy, ki Fieschinek pénzeket nyújtott, a' Boulevard du Templeon a' házbért is félévre előre megfizette. Azon ügyviselő, ki a' házbért fölvette, Morey nem ugyanannak ismérte, kitől a' pénzt fölvette. Morey szenvedélyes ember, 's Pasquier urat már több izben megijeszté; úgyhogy Pasquier ur Fieschit sokkal szeretetre méltóbbnak mondotta. Fieschi már egészen helyreállott, 's mint-hogy nincs többé olly gyöngéd tekintet rá, mint betegsége alatt, azt nagyon érzékenyül veszi. Igy rosszul fogadá, hogy nem olly válogatott étekkel tartják, mint eddig. Lavocat ur is már 14 nap óta kimaradt, mi ellen Fieschi keservesen panaszkodott. Nina Lassava és Petit asszony őt a' gonosztét óta nem látták, 's csak annyi engedtetett meg neki, hogy irhasson Petit asszonynak. Levelében azt írja ennek: „Légy nyugott, büntetésem nem leszen egyéb — száműzetésnél.“ — Mind a' két asszony hihetőleg már szabadon boesátott volt, ha a' megidézö parancs hirtelen börtönparancsá nem másítatik vala. Most csaka a' pairszék teheti őket szabadokká. —

A' Messenger jelenti, hogy a' tanács elnökénél vizsgáló biztosság állítatott fel az ujságokra, melly áll Ploughoum főügyészből, mint el-

nékből, Mechin Lucianból, Gasparinból és Mevillből, a' Nouvelliste hajdani szerkesztőjéből. E' biztosságnak az leszen dolga, hogy Franciaország valamennyi hirlapjaira felügyeljen. A' tanács elnöke e' végett a' megyei hirlapokra számos előfizetést tett. — Parisban sept. 18án forgott fen az első sajtópör az uídon módosított eskütszék előtt. Vádlottak voltak Conny ur, a' Renovateur, 's a' Gazette de France. A' vád egy irás végett volt Conny ur ellen intézve, mellyet az a' két nevezett ujságba iktatott. Ezen irásban következő helyek is jöttek elő: „Nem tartozom azokhoz, kik örvendeznek, midőn megdörölni hallják a' juliusi álgúkat. Illy napért csak könyeim vannak, mert francia vér folyt érette. Valóban azou emberekkel szemközt, kiknek hatalmát túri Franciaország, nem fogom védelmezni a' legitímistákat, ez annyit tenne, mint megsérteni azokat. Még azt sem akarom előadni, milly alacsony-ság Fieschi gonosztettének legesekélyebb javalását is tulajdonítani nekik. Rég üldözzük mi, legitímisták, a' gonosztettet, 's szünet nélkül fogjuk üldözni. Boszut sürgettünk az utolsó Condé meggyilkoltatásáért. Még mindig sürgetjük, a' nélkül, hogy meghallgattatnánk. De eljövend azon nap, mellyen azt, ki a' Chantillyi ösznek gyilkoltatását intézé, bármilly nevű legyen, vagy bármí magas fokon álljon, elérendi a' gyilkoshoz illő büntetés. — Elérendi őt Franciaország hangos felkiáltása közt. — Eddig jöttem irásomban, midőn a' mai nyilvános levelekben olvasám azon sárkánytörvényeket, mellyeket a' ministerium, ezen ujnemű üdvbiztosság (Comité de salut) Franciaországra tolni akar 's a' t.^a — Végül esküszik, hogy ha elfogadtatnak is e' törvények, nem fog nekik engedelmeskedni. A' statusügyész azt akará kisütni a' felhozott helyből, hogy Conny ur Condé gyilkosának a' királyt gyanítná lenni 's azt kérdé Conny urtól: a' királyt akarta e ott értetni; mert ha tagadja, vádjától elálland. — Conny ur azt mondá, ő csak meggyőződését fejezé ki, hogy gyilkolás történt, nem pedig, hogy azt a' király követte el. — Az esküttek, miután a' főügyész is elállott fővadjától, őt percznyi tanácskozás után valamennyi vádlottra kimondák a' „nem vétkest.“ —

SPANYOLORSZÁG.

Toreno ministeriuma csakugyan megbukott. 15iki madridi levél jelenti, hogy Toreno gr. elbocsátatását kérte. Mendizabal ur pénzügyi minister marad, 's új kabinet-alkotásra föl van hatalmazva. Alava general neveztetett tanácselnökké, többi ministertársai eddig nincsenek tudva. — A' 20iki Messengerben egy utóírás már jelenti, azt is, hogy Gil de la Cuadra lesz belügyi minister, 's hogy Arguelles a' neki aján-

lott czímet el nem fogadta, de a' ministereknek segédtanácsát igérite. — Toreno ur pedig a' párisi udvarhoz jó, mint spanyol követ, hova hitvese már el is utazott. — Így tehát az angol befolyás csakugyan győzött Rayneval ur ügykezetén, ki minden erejét megfeszítette, hogy a' spanyol kormányon a' juste milieu színét fentartsa. — Mendizabal ur újítás és revolutio embere. Terve abban áll, hogy a' tartományi junták elégtelenségét célirányos engedélyek által megszüntesse, 's mindent megadjon, mit azok fölírásaikban kívánnak, t. i. cortes-egybehívást, melly ezuttal a' lázadók akaratja szerint alkotmányító (constituirend) leend, a' kormányserkezet minden ágának kitisztogatását, a' klastromok és szerzetek eltörlését, 's az egyházi javak eladását és nemzeti sajjáttá tételét. — Megfogjuk látni, hogy a' revolutio óriási léptekkel haladand kitűzött útján, 's ezuttal betöltött kívánati nem lesznek a' legutólsók. —

Bayonnei levelek bővebb adatokat közölnek a' carlositák győzedelméről Bilbao mellett, mik szerint d. Carlos sept. 9én estve hat óraker Villarealból Ochandianoba ment, ott hált, 's következő napon Durangoba indult, honnét estve Arrigoriaga felé indította seregét. E' falut az ellenség szállta-meg, melly onnét egész a' bilbaoi határig terjenge; vezerei d. Joaquin Espeleta és Espartero valának, száma mintegy 16000 főre ment; 's angolokbul és spanyolokbul állott, kik Vitoria felé szándékoztak. Jel adatván az ütközetre, d. Carlos vitézei bátran rohantak az ellenségre, azt futásra kényszeríték, 's egészen Bilbao falai alá kergeték. Kénytelenek voltak a' krisztiniak azon új hid védelmével is felhagyni, melly Bilbao külvárosát fedezi. A' mondott győzelem legnagyobb 's legfontosabb mindazok közt, mellyeket eddig d. Carlos hivei nyertek, mert 12 óraig tartott, 's a' krisztiniak vesztesége 2000nél is többre megy, mig d. Carlos seregéből alig esett el 450 ember. — Az arrigoriagai ütközeten kívül egy másik nevezetes csata is történt Ituralde general, 's azon 2000 krisztinai közt, kiket Cordova Lerinben hagyott; a' csata helye a' mendigorriai hídfő, 's következése az volt, hogy a' christinók teljesen összetörtettek. — Más bayonnei levél a' Gazette de Franceban, hasonló hirt közöl a' bilbaoi ütközetről, az angol segédsereg veszteségét tetemesnek mondja, 's a' holtak és sebesek számát 1800—2000re teszi.

Saragossai levelek szerint az ottani tanácskozó junta a' regenskirályné nyilatkozása következtében igazgató juntává vált, 's a' néptől „éljen a' szabadság! le a' ministerekkel!“ kiáltások közt hivatalába iktattatván, a' barcelonai és valenciai juntákkal közös rendszabályok követő-

sére egyesült. Barcelonában, a' madridi parancs hallatára, melly a' tartományi junták elosztását rendeli, szinte az történt, 's az eddigi tanácskozó segédjunta helyébe cataloniai helytartósági legfőbb igazgató junta alakult. A' Vapor sept. 11-éről bővebben így ír erről: tegnap sept. 10-én olvastatott föl nálunk a' f. h. 4-iki királyi rendelmény, 's egészen más benyomást tön, mint a' ministerek varták. Elkieseredést lehet olvasni minden ábrázaton, 's a' felsőség osztozott a' köznép érzelmeiben. Az eddigi segédjuntától segítettve, előlegesen cataloniai legfőbb igazgató juntának nyilatkozatát magát. Ezt megtudván a' nép, csoportosan tódult a' köztérekre, mindenütt „éljen Izabella 's a' szabadság! le a' ministerekkel!“ kiáltás hallatszott, 's a' város fényesen kivilágított. — A' 20-iki Messenger bő adatokat közöl a' cordovai és sevillai zendülésekről, 's ezek által a' dél spanyolországi revolútiót bevégzettnek állítja. — A' barcelonai 's a' t. hírek hallatára mingyárt nyugtalanság kezdett mutatkozni Cordova lakosi közt. Aug. 28-án délután 3 órakor a' polgári katonaság saját ösztönéből a' plaza-mayorra gyülekezett, 's a' tisztek, osztályaik nevében, kívánságukat nyilatkoztatták az egész nemzet példája követésére, 's a' nép jogai védelmére, mellyek egy rossz minisiteriség nyomorú viselete által veszélyeztetnek. Azon fölrást, melly 1823-ban az alkotmánykö helyére tétetett, köztetszés jelei közt dulták föl, 's elhatározzák, hogy a' királynétől a' ministerek elbocsáttatását 's cortes-egybehívást kérendnek, 's juntát alkotandának. — A' városi tisztviselőség jónak találta, kívánataiknak engedni. Junta elnökévé Ramirez general neveztetett-ki. — Azóta a' junta több felszólítást adott ki, mellyekben különösen a' jó rend fentartását javasolja, 's a' rendbontókat huszonnégy óra alatti halálos büntetéssel fenyegeti; sajtószabadságot hirdet, középponti juntaalakítást hoz indítványba, 's ennek helyéül Andujar városát nevezi 's a' t. — A' sevillai junta elnöke Marquis de la Concordia 's katonasága nemzeti katonaság nevet visel.

Madridi hír szerint sept. 10-éről egy, 3000 emberből álló osztály indult el onnét Granadába; de alig volt Madridtól két órányira (Valdemoro helységben) már: éljen az alkotmány! kiáltásra fakadt, 's nagyon valószínű, hogy ha tovább halad, a' helyett hogy a' cadixi és malagai zendülőket fenyténé, azokkal egyesülni fog.

A' pyrenéi Sentinelle egy utóírása közli azon hírt, hogy a' durangoi győzelem alkalmával 1500 angol esett el, 500 ember 's egy angol general került a' carlositák kezébe, ki d. Carlos parancsára nyomban agyon lévetett. — A' Nationalban szinte

egy utóírás jelenti, hogy a' madridi minisiterváltozás alkalmával nem Alava, hanem d. Raman Gil de la Cuadra lön elnökké, Latre hadi minisiterre, Alava pedig tengeri minisiteriségre van kijelölve. Az új minisiterium rendszerének első czikkje ez: nem kell közbejárulás! ha ajánlatik, nem kell elfogadni; ha erőszakkal reánk tolják, ellene kell állni! —

NÉMETORSZÁG.

Az Allg. Ztg. következő levelet közöl Koblenzből, sept. 6-ól: „A' Bajna és Mosel ujság jelenti: Következő téttdolog adatik tudunkra, melly tán némi világot vetend egy fontos eseményre. Kevés nappal július 28-a előtt bizonyos franczia földi magas rangú személy egyik itteni vendéglőben mulatott, 's heves beszéde folytában épen nem titkolván legitimista érzelmeit, így fejezte ki magát: „Hogy ha Lajos-Fülöp e' pillantásban még nem vészett el, vesztéig nem mulhatik el nyolcz nap.“ E' téttdolog végett megkeresve Parisból, mint igen hiteles kütföböl tudni, tanuvallatás tétetett. Remélljük, hogy a' porosz hatóságok munkássága elő fogja ezen szándékot mozdítani, mellynek czélja, ama' gonosz merény szerzőjét az igazság kezébe szolgáltatni!“ —

Sept. 18-kán tartatott Bonnban a' német természetvizsgálók 's orvosok első köz gyűlése, az egyetemi épületben a' nagyobb könyvtári teremben, melly e' végre előre elkészítetett. A' tagok száma 400 volt. Mintán több beküldött munkáról értesíték a' gyülekezetet, határozás tétetett a' közebédről, 's az esti összejövetelekről.

NÉMETALFÖLD.

A' hollandi levelek mélyen hallgattak mind- eddig azon általunk is említett merényről, melly a' ryeni táborban július 14-én, Szász-Weimar hg élete ellen, bizonyos alhadnagy által történt. — A' Breda Courant most azzal menté e' hallgatást, hogy a' nyomozások sikerét akarék előbb bevégni. — Szerinte a' gyilkos szándéku alhadnagy neve Roelofz Gotfried Arnold, 's már régóta tébolyodott. — A' gyilkolás megkísértése alul a' hadi törvényszék, ezen állapotja következtében öt feloldotta, de mint örültet a' polgári hatóságnak adta által egy évig jobbitásra. —

Pénzkelet:		A' gabona pesti piaczi ára oct. 2-kán 1835:			
Bécs sep. 30-kán középár pengő pénzben		pozson. méző váltó garas	leg-jobb	közép-szerű	cs. kely
Status 5 pC. kötelezv.	402 $\frac{1}{2}$	Tisztabuza	123 $\frac{1}{2}$	113 $\frac{1}{2}$	106 $\frac{1}{2}$
„ 4 „ „	99 $\frac{1}{2}$	Kétszeres	8 $\frac{1}{2}$	80	73 $\frac{1}{2}$
1820ki statuskölcson.	213	Rozs	53 $\frac{1}{2}$	50 $\frac{1}{2}$	48
1821ki „ „	—	Árpa	53 $\frac{1}{2}$	50	48 $\frac{1}{2}$
1834ki „ „	576 $\frac{1}{2}$	Zab	38 $\frac{2}{3}$	36 $\frac{2}{3}$	34 $\frac{2}{3}$
Kam 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	65 $\frac{1}{2}$	Köles	53 $\frac{1}{2}$	—	—
Bankrészevény	1336	Köleskása	—	123 $\frac{1}{2}$	—
Cs. arany pC. agio	—	Kukoricza	45 $\frac{1}{2}$	44	42 $\frac{1}{2}$